

Den anden genstand, E. Lauridsen fandt, var en fin hjortetaksøkse med firkantet hul. Øksen er 22 × 6 × 5 cm. Om der før i amtet er fundet hjortetaksøkser, ved jeg ikke, men der findes såvidt vides ingen i egnens museer. Da hullet er firkantet, skulle det ifølge Brøndsted, Danmarks Oldtid, muligt stamme fra bronzealderen. Øksen er uden ornament, ret anselig, men som økse betragtet et umuligt redskab.

H. Øllgaard.

Fra Grænsekontrollen i Struenseetiden

Gaardmand Søren Laursen i Højrup, Koldinghus Amt, beklager sig i Sommeren 1771 over at have været Genstand for Uret fra Grænsekontrollør Steffen Worbasses Side, der havde konfiskeret to af hans Heste ved Toldstedet ved Kolding Aa mellem Højrup og Lunderskov, idet Worbasse havde paastaaet, at der var forsøgt Toldsvig, medens Sagen var, at Søren havde laant en Vogn af sin Svoger i Lunderskov, sønden Toldstedet, til at bringe noget Bygningstømmer fra dennes Gaard til sit Hjem, forspændt sine egne Heste. Efter at have læsset Tømmeret af i sin Gaard i Højrup, lod han sin halvvoksne Dreng køre Vognen tilbage. Svogeren havde da taget den ene af Hestene, for siden at ride over til Højrup, medens Drengen red den anden Hest over Aaen ved Toldstedet for at naa hjem. Worbasse var da mødt op, og da han fik at vide, at den manglende Hest var blevet hos Svogeren sønden Toldstedet, tog han Hesten fra Drengen, red tilbage og hentede den tilbageblevne

Hest, hvorefter han red med begge Hestene til Kolding, og lod Drengen bruge sine Ben hjem til Højrup. Worbasse tænkte nemlig, at den i Lunderskov efterladte Hest var solgt og skulde smugles uden om Tolden, hvorfor han havde taget dem begge under Konfiskation.

Tolder Hertz i Kolding modtog Hestene og indkaldte Søren Laursen til Forhør. Denne svor, at han var uvidende om Svogerens Tilbageholdelse af Hesten, og tilbød at aflægge Ed paa Sandheden deraf. Hvorpaa Hertz lod begge Hestene brændemærke og vurdere, og overlod dem til Søren Laursen, som derpaa red ad Hjemmet til med Bæsterne.

Men Grænsekontrollør Worbasse blev ond i Sullet over, at den Kolding Tolder havde leveret Bonden sine Heste tilbage og i en Protestskrivelse udbreder han sig om, at Søren Laursen nu kan faa Lejlighed til at udslide Bæsterne saa stærkt inden endelig Afgørelse i Sagen foreligger, saa de ikke er den vurderede Sum værd, eller mage det saadan, som det var sket for nylig med et Par andre Heste under lignende Omstændigheder, at de kreperer. Han anmoder derfor om, at Kreaturer, saavel som Varer, der indbringes til Konfiskation, maa efter Mærkning og Vurdering — forblive under hans egen Varetægt indtil endelig Afgørelse falder, da han umuligt kan afværge Toldsnyderier, hvis han skal udstaa Proces hver Gang han indleverer Varer eller Dyr til Konfiskation ved Kolding Tolderembede.

Amtmand Bülow, der ligeledes har afhørt Søren Laursen, stiller sig ved Tolder Hertz' Side og hævder, at Bonden ikke i mindste Maade kan mistænkes i den Konfiskationssag, Worbasse har rejst

imod ham, hvorfor han ogsaa indstiller at afslutte Sagen uden Bøde eller anden Viderværdighed for den fattige Bonde, hvilket Departementet bifalder imod, at Amtet forhandler sig tilrette med Grænsekontrolløren derom, da man helst er fri for dennes Overløb.

— — —

Departementet havde en Konfiskationssag mere, rejst af Worbasse. Han havde anholdt to Heste paa Gamst Mark, som han paastod var smuglet over Toldskellet ved Lunderskov, fra Haderslevhus Amt. Ejeren, en Bondekarl ved Navn Hans Knudsen, havde ikke kunnet godtgøre, at Hestene var købt i Jylland, hvorfor Worbasse lod dem bringe ind til Kolding Toldkammer som konfiskerede. Men da Kontrolløren ikke havde kunnet klare sig overfor Tolder Hertz' Ordfælder, tog Worbasse Hestene med sig tilbage og opstaldede dem hos sig indtil Sagens Paakendelse.

Da Hans Knudsen indkaldtes til Forhør, mødte han ikke, men Worbasse fortalte, at den indstævnte til ham havde sagt, at han havde taget dem som Betaling for nogle Køer, han havde praktiseret over Toldskellet, ligesom han hævdede at have faaet Ordre til forskellige Forandringer i Henseende til sine Konfiskationer, hvorfor han anmodede Amtmanden om at blive holdt underrettet om, hvad der videre maatte ske i Sagen for at forekomme Fortræd og Tab for ham, da Tolder Hertz i Kolding gør Indsigelse næsten hver Gang, han kommer med opbragte Genstande til Konfiskation. I det foreliggende Tilfælde har Tolderen ladet Hestens Ejer indkalde til Forhør hos Amtmanden, hvilket kun kan forhale Sagens Afgørelse. Naar

der ikke straks dømmes Konfiskation, vil det bevirke, at Toldsvig gaar mere i Svang.

Derimod replicerer Amtmand Bülow, idet han oplyser, at Worbasse ikke har kunnet fremføre noget som helst Bevis for, at de af ham opbragte Bæster er bleven smuglet ind fra Holsten. Saafremt hans Forhold i dette Tilfælde kendes lovligt, saa vil han herefter kunne fratage en hvilken som helst Bonde i Amtet sine Heste, hvis han ikke har noget Bevis for, hvor han har faaet dem fra.

Den i Sagen anholdte Ejer, Hans Knudsen, fortalte Amtmanden under Forhøret, at han havde købt Hestene af en ham ubekendt Mand fra Vardeskanten, som var kommet fra Fyn med dem. Og da det var godtgjort, at de i hvert Fald ikke var kommet over Toldgrænsen fra Haderslevhus Amt, indstillede Bülow til Departementet, at Worbasse kendtes pligtig at tilbagegive Ejeren dem uden videre. Og atter gik der Dom over den alt for om sig værende Kontrollørs Handlemaade.

Anth. Fuglsang.

Ti Stude,

som Toldbetjentene i 1771 opbragte ved Gredstedbro, netop som de var ved at blive praktiserede over Toldgrænsen, kunde de ikke samme Dag faa transporteret til Ribe, hvorfor de indstaldedes i Gredstedbro for Natten under Jagttagelse af al god Omtanke, idet Tolderne selv drev Studene i Hus, lukkede og laasede for dem og gav Stedets Karle Drikkepenge forud, for at de skulde give dem Foder og passe godt paa dem. Desuagtet blev Stu-